

Parheliium † 2010

Halo observation Project 2010

Úvod:

Vítám vás u prvního čísla zpravodaje parhelium v letošním roce. Rok 2010 začal celkem úspěšně, co se vzácných jevů týče. Diamantový prach padá a tak je pořád co pozorovat. Hlavně webkamery nezahálejí a nám halařům ulehčují práci. Tak si přejme, ať se halovým jevům v tomto roce daří a ať je nejméně tak úspěšný, jako rok 2008. Tím nechci říci, že loňský rok nestál za nic, ale byl prostě na hala chudý, oproti rokům předcházejícím.

44° parhelium

Jde o vzácný halový jev, který ke svému vzniku potřebuje velmi jasná 22° parhelia. V podstatě jde o parhelium z parhelia. Vzniká na vodorovně orientovaných destičkách, stejně jako parhelia klasická. Vyskytuje se většinou ve společnosti dalších vzácných hal, jako Kernův oblouk, či 46° kontaktní oblouky.

Kernův oblouk

Oblouk se nachází jakoby naproti cirkumzenitálnímu oblouku a má bílou barvu, nebo je lehce duhový, přičemž modrá směřuje k zenitu. Vzniká na vodorovně orientovaných destičkách, které ovšem mají tři strany delší, takže vypadají jako rovnostranný trojúhelník s useknutými rohy.

Obsah:

Sezóna diamantových prachů	3
Halové představení 3. 1. 2010	5
Webkamery a halové jevy na dd	8
Ledovka 9. – 10. 1.	11
Co bude příště	12

Parhelium je znovu obnovený časopis projektu HOP

(Halo Observation Project)

Na úvodním snímku malé halo, parhelium a vzácné 44° parhelium ze dne 5. 1.

Sezóna diamantových prachů 2009/2010

Letošní sezóna byla koncem prosince po slibném začátku bohužel přerušena předvánoční oblevou. Ještě týden před vánoci jsme se radovali z toho, jak nám to krásně začalo, ale pak přišlo oteplení (na některých místech až o 30°C!) a bylo po zábavě. Až po Novém roce začalo opět sněžit a mrznout a sezóna se rozjela nanovo. DD padá každý den a tak se hromadí fotky a pozorování. Za nejvzácnější vůbec můžeme považovat pozorování pana Romana Szpuka, který dne 5. ledna pozoroval a nafotil vzácné 44°parhelium. První zdokumentovaný případ na našem území. Dne 5. ledna pozoroval a nafotil pan Roman Szpuk komplex halových jevů. Byly zde přítomny tyto: malé halo, parhelia, 44°parhelia, parhelický kruh, 120°parhelia, velké halo, cirkumzenitální oblouk a reflexní Lowitzovy oblouky. Byla zde i velká šance spatřit Kernův oblouk. Bohužel nejsou fotky oblasti za CZO, takže se nedozvíme, jestli tam Kern byl, nebo ne. Komplex byl pozorován při teplotě -11°C. Podle zastoupení jevů lze určit, jaké krystalky se vyskytovaly. Byly to vodorovně orientované destičky a náhodně orientované sloupky.

malé halo, parhelia, parhelický kruh, subsun, subparhelia

parhelický kruh a 120°parhelium

cirkumzenitální oblouk s částí velkého hala

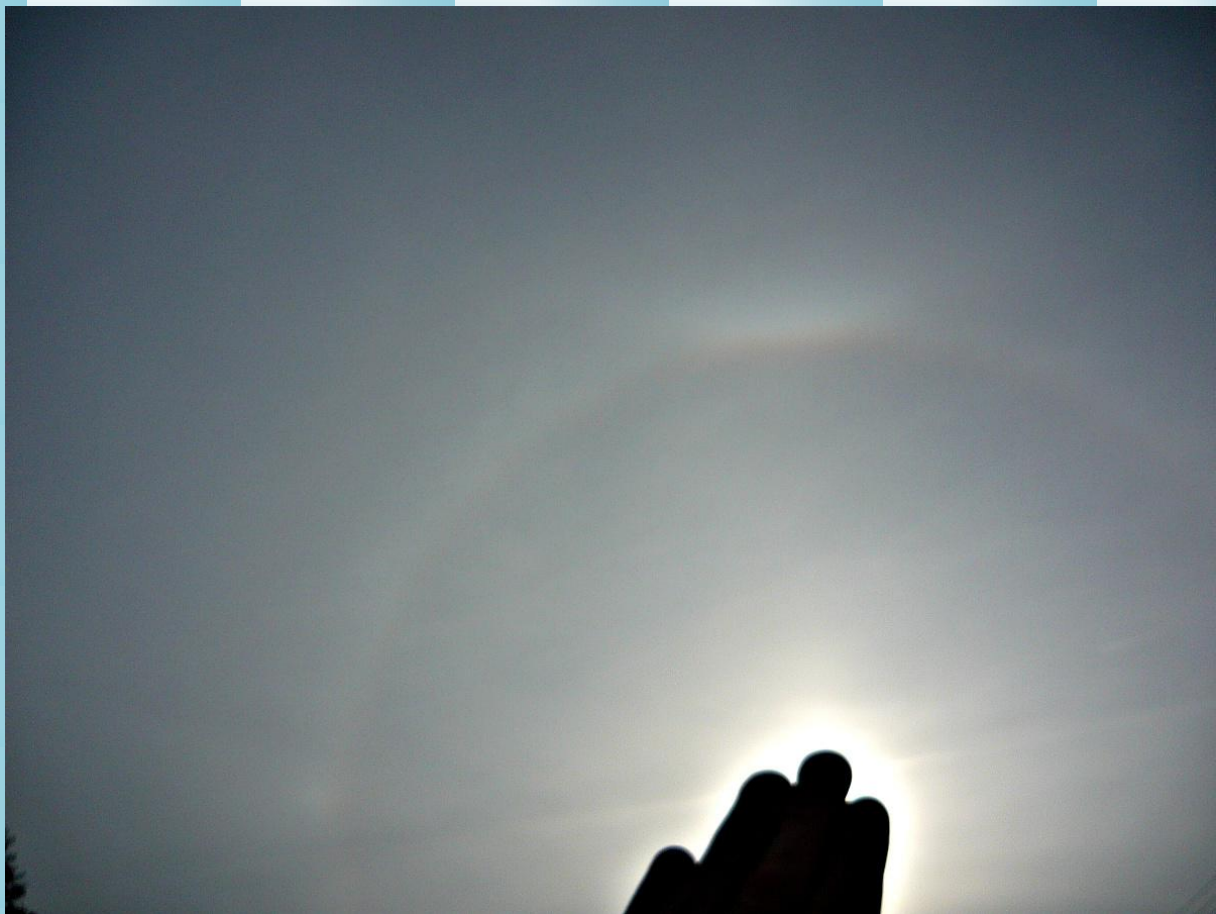
Halové představení 3. ledna 2010

V neděli 3. ledna se odehrál první větší komplex letošního roku. Halové jevy vznikly na oblacích druhu cirrostratus. První halo se objevilo už kolem 9: 30 SEČ (další časy jsou uvedeny také v SEČ) a šlo o slabou horní část malého hala. O hodinu a půl později se přidal i slabý HDO a velmi slabý CZO, který ale po chvíli zmizel. Malé halo začalo nabírat na jasnosti a tím, že odcházely oblaky nižších pater, bylo asi kolem 11: 30 vidět úplně celé. V tu dobu se objevil i jasný HDO ve tvaru rozšířeného písmene „V“ a slabý SLO sahající téměř k obzoru. Kolem poledne už byla hala celkem jasná a navíc se přidala parhelia a CZO.

Po obědě (kolem půl jedné) jsem se chystal na odjezd do Brna na tříkrálový koncert. Už jsem myslel, že nejkrásnější fázi úkazu prošvihnu, ale příroda se přiklonila na mou stranu a tak jsem si při čekání na autobus mohl vychutnat opravdu krásné představení. Halové jevy byly nesmírně čisté (přesná orientace krystalků) a celkem jasné. Takže po jedné hodině bylo na obloze vidět 5 halových jevů (malé halo, HDO, CZO, SLO a parhelia), kterým dominoval již zmíněný dotykáč a krásný CZO obepínající zenit. Jakmile jsem nasedl do autobusu, začaly jevy slábnout a v Olomouci, kde jsme odbočovali na brněnskou dálnici už nebylo vidět nic, kromě irizace, která se vesele objevovala na procházejících altokumulech.

Tím celé halové představení 3. ledna končí.

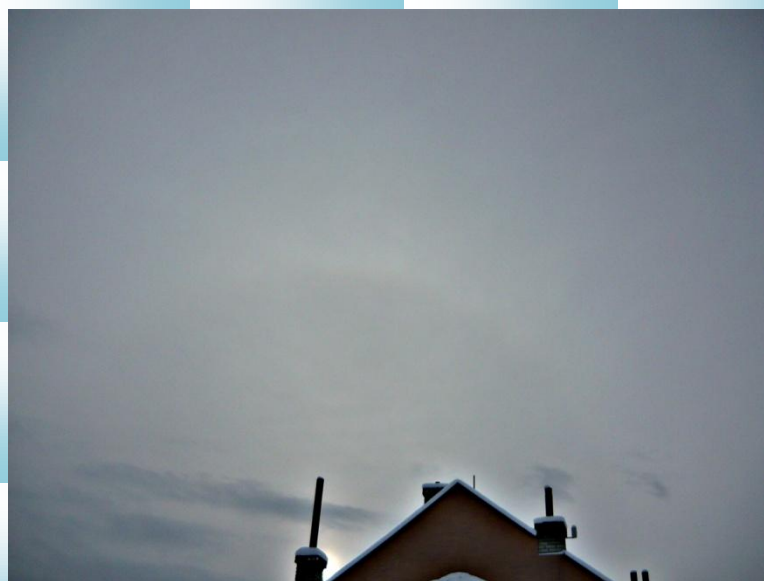
Malé halo, parhelium a dotykový oblouk

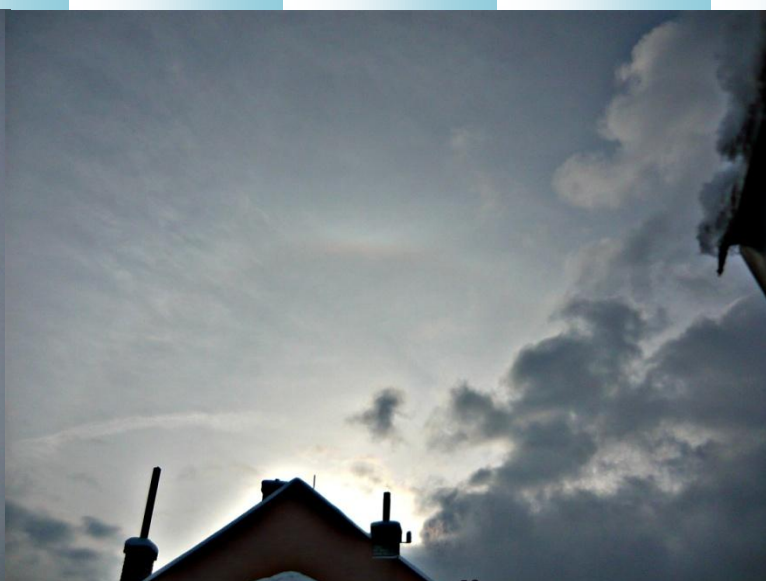
**Nahoře: cirkumzenitální a slabý
supralaterální oblouk**

**Vlevo: malé halo, dotykový a
cirkumzenitální oblouk**

....a další fotky:
začátek úkazu

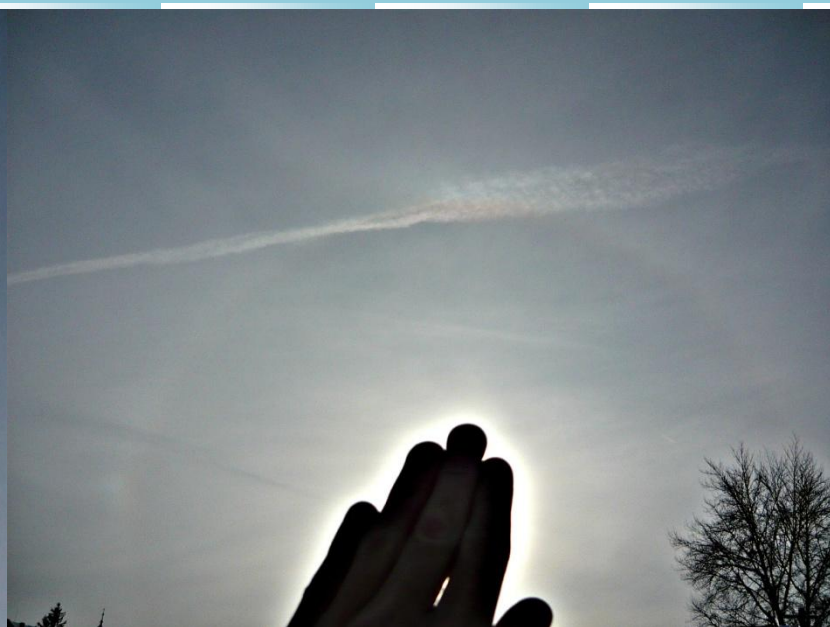

malé halo v 10: 00 SEČ

a o hodinu později i s HDO

Konec úkazu: 13: 30

Webové kamery a halové jevy na DV

Během diamantové sezóny nezahálí jen halaři, ale i webkamery. Snímají oblohu pořád dokola a občas se jim nějaký ten úlovek povede. Já zde uvedu jen ty nejpovedenější. Většina úkazů je u umělého osvětlení.

11. ledna, 120°parhelium na Čertáku (Hydromet.cz)

120°parhelium v odpoledních hodinách

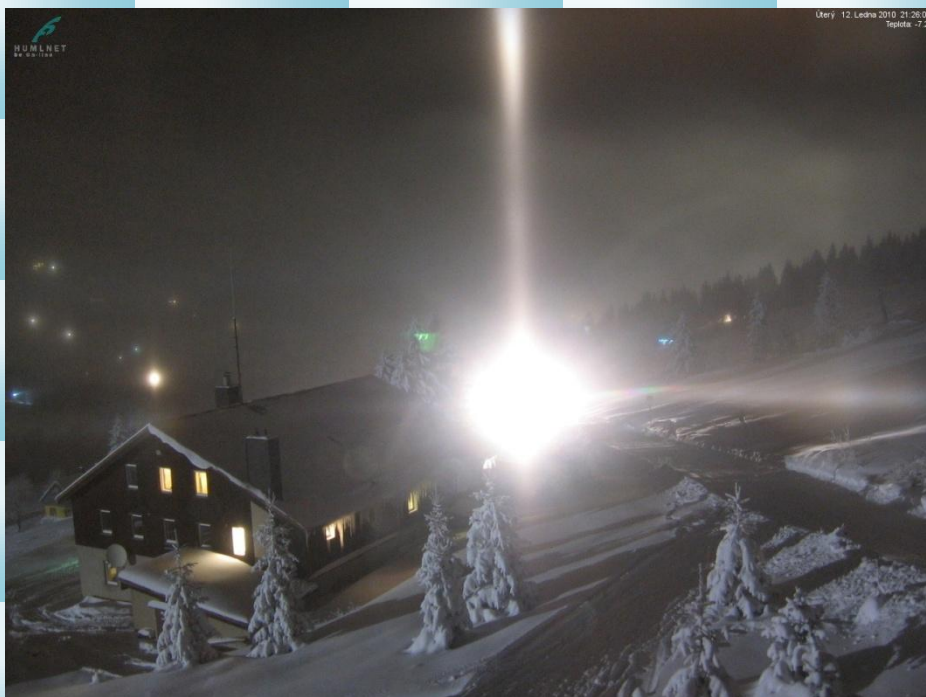
12. ledna, horní dotykový a parryho sunvex oblouk- chata Portášky (Humlnet.cz)

13. ledna halové jevy na Kamenci (sloupy, dotykáč...)

Halový sloup, parhelický kruh a parhelia v Peci pod Sněžkou (Humlnet.cz)

Ledovka 9. – 10. ledna

Dne 8. ledna začala přes ČR přecházet tlaková níže jménem Daisy. Vyskytovalo se na ní silné sněžení, které v sobotu 9. ledna přecházelo v mrznoucí déšť, díky kterému se na celém území Moravy vytvářela ledovka. Ledová vrstva dosahovala místy až 2 cm. Vše bylo jako jedno velké zrcadlo. Největší show přišla ale až po setmění. Vždy, když projížděl vlak, tak házel jiskry, které osvětlovaly celou oblohu jako v nějaké silné bouři. Prostě celá obloha blikala v odstínech tyrkysově modré s občasnými záblesky zelené, růžové, nebo žluté barvy. V neděli na to napadaly asi 2 cm sněhu a bylo po zábavě.

rozsvícená obloha nad Černotínem při výjezdu vlaku z nádraží

Co bude v dalším parheliu?

Patrik Trnčák má připravený nějaký článek o halech, Matěj přidá pozorování halových jevů na DD a já přidám článek o zábavě s umělými haly a spousta dalšího.

HOJ

2010